

Stosunek do przyjmowania uchodźców

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

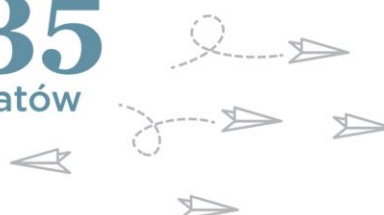
CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

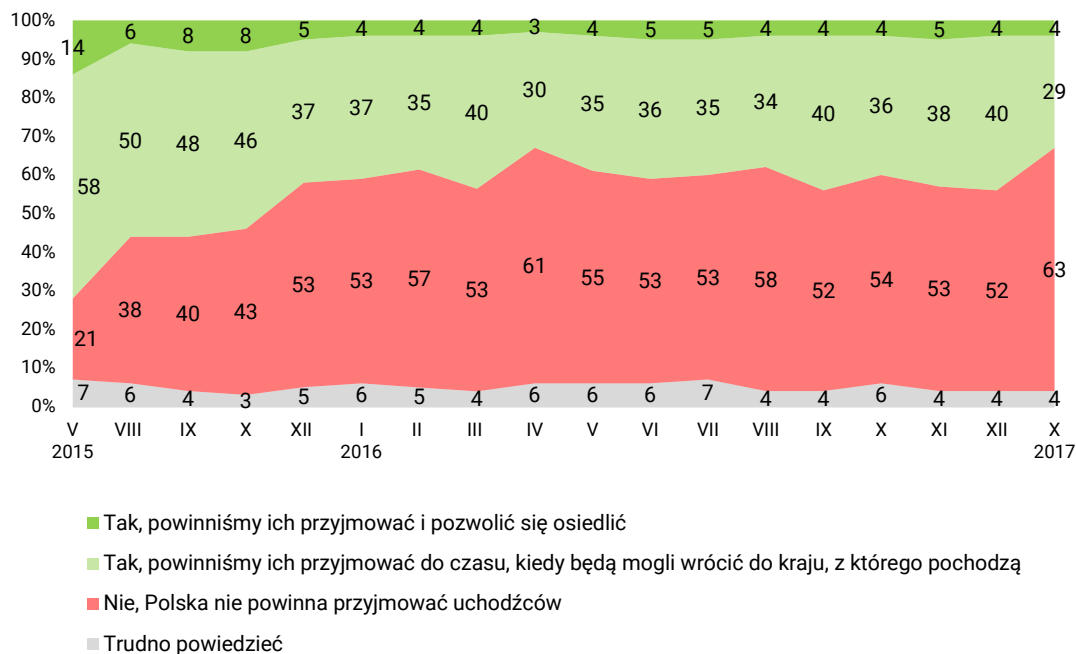
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dwudziestego szóstego września br. zakończył się i nie został przedłużony dwuletni program obowiązkowego rozmieszczenia w krajach Unii Europejskiej uchodźców, którzy przybyli do Włoch i Grecji. Po tym terminie uchodźcy nie podlegają już przymusowej relokacji, można ich będzie przyjmować na zasadzie dobrowolności. Jednocześnie nadal pozostają do rozdzielenia migranci, którzy napłynęli przed wygaśnięciem programu i spełniają odpowiednie warunki (muszą to być uchodźcy, a nie migranci ekonomiczni). Kraje wspólnoty, z wyjątkiem Malty, przyjęły na ogół mniej osób, niż wynosiły przypisane im kwoty. Polska i Węgry w ogóle nie wzięły udziału w relokacji. W październikowym sondażu¹ pytaliśmy o stosunek do przyjmowania uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi. Interesował nas stosunek zarówno do relokowania do Polski uchodźców, którzy przybyli do któregoś z krajów UE, jak i do przyjmowania azylantów z Ukrainy.

Na **przyjmowanie przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi** (bez sprecyzowania, skąd pochodzą) nie zgadza się prawie dwie trzecie badanych – 63%, czyli o 11 punktów procentowych więcej niż w grudniu 2016 roku. Aprobuje je natomiast jedna trzecia (33%), przy czym ogromna większość z tej grupy (29%, spadek o 11 punktów) uważa, że nasz kraj powinien udzielać im schronienia jedynie do czasu, kiedy będą mogli wrócić do swojego kraju, a nieliczni (4%) zgadzają się również na ich osiedlenie się w Polsce. Do zamachu w Paryżu w listopadzie 2015 roku Polacy byli na ogół przychylni przyjmowaniu uchodźców, choć w przeważającej części za słuszne rozwiązanie uznawali azyl tymczasowy. Po tych wydarzeniach przewagę liczebną zyskali niezgadający się na ich przyjmowanie, którzy od tego momentu stanowią ponad połowę badanych. Obecnie grupa ta jest największa z dotychczas zarejestrowanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (329) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 października 2017 roku na liczącej 948 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?

Przekonaniem, że Polska powinna przyjmować uchodźców, wyróżniają się badani mający wyższe wykształcenie, mieszkańcy miast (zwłaszcza największych), respondenci w wieku 35–44 lata, uzyskujący miesięczne dochody *per capita* w wysokości co najmniej 1400 zł, nieuczestniczący w praktykach religijnych, deklarujący lewicowe poglądy polityczne, a także popierający Nowoczesną lub Platformę Obywatelską. Dezaprobowanie przyjmowania przez nasz kraj azylantów sprzyja młody wiek (18–34 lata), zamieszkiwanie na wsi, wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne, niskie lub przeciętne dochody na osobę w rodzinie, udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu lub 1–2 razy w miesiącu, prawicowe poglądy polityczne, chęć głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych na ruch Kukiz'15 oraz Prawo i Sprawiedliwość, a także zamiar nieuczestniczenia w wyborach.

TABELA 1

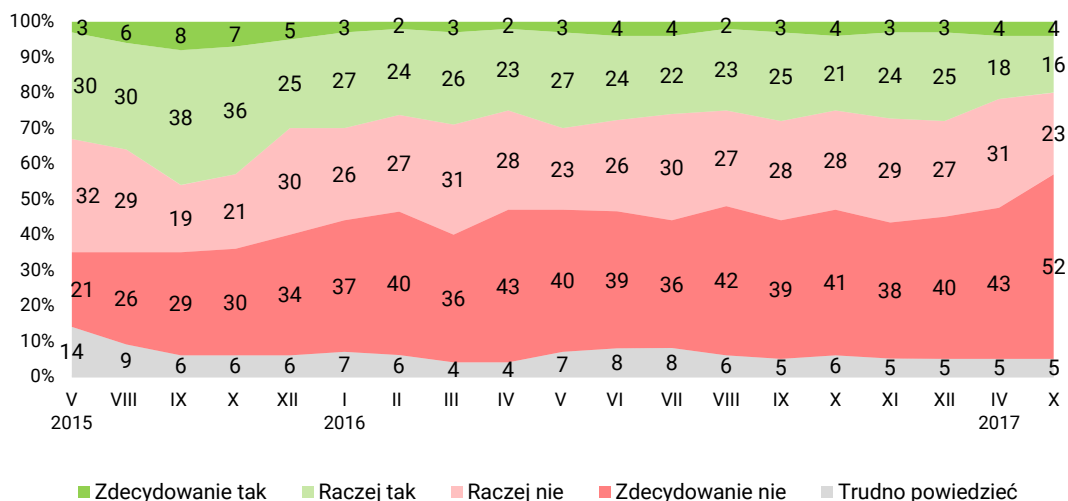
Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?			
	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlać	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Nowoczesna Ryszarda Petru*	8	58	32	3
PO	10	49	32	9
PiS (wraz z SP i PR)	1	22	76	2
Kukiz'15	0	21	77	2
Niezamierzający głosować	2	16	76	7

* Uwaga, mała liczebność zwolenników tej partii w próbie

Trzy czwarte badanych (75%) – podobnie jak w kwietniu 2017 roku – sprzeciwia się **relokacji do Polski uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, którzy przybyli do krajów Unii Europejskiej**, w tym ponad połowa (52%) wyraża kategorię sprzeciw. Od kwietnia skala zdecydowanego sprzeciwu zauważalnie się zwiększyła (o 9 punktów procentowych) i obecnie jest największa w historii naszych badań. Co piąty ankietowany (20%) jest przychylny relokacji tych uchodźców do Polski.

CBOS

RYS. 2. Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?

Zależności między cechami społeczno-demograficznymi badanych a stosunkiem do relokacji do Polski uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, którzy przybyli do UE, są podobne do zależności kształtujących ogólne nastawienie do przyjmowania azylantów, bez wskazania kraju ich pochodzenia. Tak więc aprobatę częściej niż przeciętnie deklarują badani najlepiej wykształceni, mieszkańcy największych miast, respondenci uzyskujący wysokie dochody *per capita*, identyfikujący się z lewicą

oraz zwolennicy Nowoczesnej i PO, natomiast dezaprobatę – osoby młodsze, najslabiej wykształcone, mieszkańcy wsi, badani uzyskujący niskie lub przeciętne dochody *per capita*, najbardziej zaangażowani w praktyki religijne, mający poglądy prawicowe, sympatyzujący z PiS lub Kukiz'15, a także niezamierzający głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych.

TABELA 2

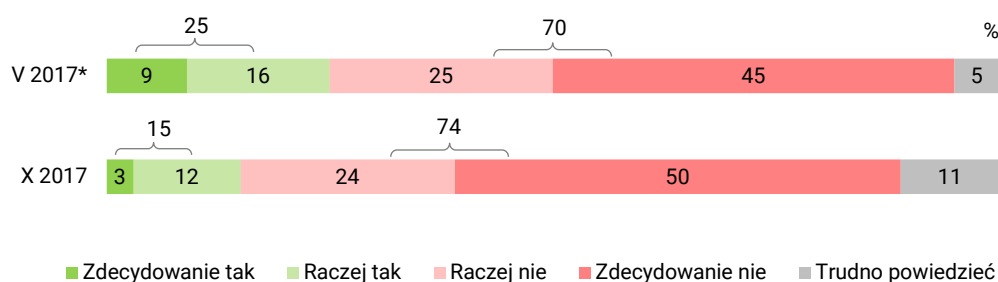
Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru*	53	44	3
PO	49	44	7
PiS (wraz z SP i PR)	7	90	3
Kukiz'15	11	85	4
Niezamierzający głosować	11	86	4

* Uwaga, mała liczebność zwolenników tej partii w próbie

Hipotetyczna kara w postaci utraty przez Polskę pieniędzy z funduszy unijnych nie wpływa istotnie na opinie dotyczące przyjmowania uchodźców z krajów muzułmańskich. Mimo groźby utraty przez Polskę środków z funduszy unijnych za brak zaangażowania w program relokacji, trzy czwarte badanych (74%, o 4 punkty procentowe więcej niż w maju br.) uważa, że nie powinniśmy przyjmować uchodźców z krajów muzułmańskich, a tylko 15% (spadek o 10 punktów) jest przeciwnego zdania.

CBOS

RYS. 3. Jeżeli Polsce groziłaby utrata pieniędzy z funduszy unijnych, to czy powinna przyjąć uchodźców z krajów muzułmańskich?

* Badanie przeprowadzono metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI) w dniach 20–23 maja 2017 roku na liczącej 2024 osoby reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców Polski. Wywiady na zlecenie CBOS zrealizował Kantar Public (próba telefonów komórkowych N=1000) oraz Indicator (próba telefonów stacjonarnych i komórkowych N=1024)

Presja w postaci utraty przez Polskę pieniędzy z funduszy unijnych w zasadzie nie wpływa na opinie respondentów niechętnych przyjmowaniu uchodźców z krajów muzułmańskich, natomiast zniechęca do idei relokacji część osób, które są do niej nastawione pozytywnie i niemających wcześniej zdania.

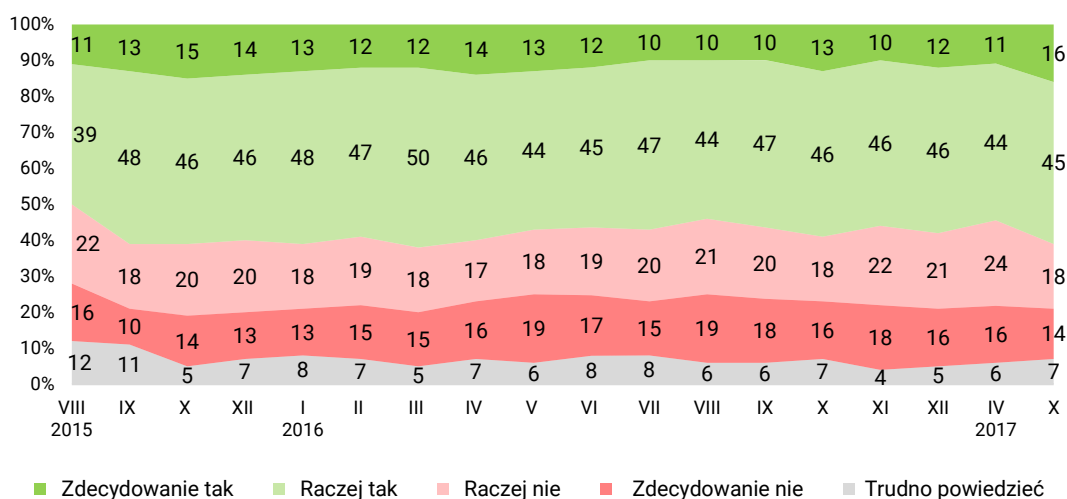
TABELA 3

Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?	Jeżeli Polsce groziłaby utrata pieniędzy z funduszy unijnych, to czy powinna przyjąć uchodźców z krajów muzułmańskich?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	60	26	14
Nie	3	90	7
Trudno powiedzieć	9	32	59

Stosunek do **przyjmowania przez nasz kraj mieszkańców wschodniej Ukrainy migrujących z terenów objętych działaniami zbrojnymi** jest na ogół przychylny i od kwietnia 2017 roku jeszcze się umocnił. Udzielenie im w Polsce azylu aprobuje sześciu na dziesięciu badanych (61%, od kwietnia wzrost o 6 punktów procentowych), natomiast prawie jedna trzecia (32%, spadek o 8 punktów) jest temu przeciwna.

CBOS

RYS. 4. W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?

Niechętnym stosunkiem do przyjmowania przez Polskę uchodźców z Ukrainy cechują się najmłodszy badani, mieszkańcy wsi, respondenci najslabiej wykształceni, z gospodarstw domowych uzyskujących niskie i przeciętne dochody *per capita*, robotnicy niewykwalifikowani, pracownicy usług, rolnicy, a także bezrobotni i niepracujące osoby zajmujące się domem. Przeciwnie stanowisko najczęściej deklarują ankieterzy mający wyższe wykształcenie, mieszkańcy największych aglomeracji, badani o wysokich dochodach *per capita*, kadra kierownicza i specjaliści, pracownicy administracyjno-biurowi, prywatni przedsiębiorcy, a także osoby w wieku 55–64 lata.

Przekonanie, że nasz kraj powinien przyjmować uchodźców z Ukrainy, przeważa we wszystkich analizowanych elektoratach partyjnych. Najczęściej podzielają je zwolennicy Nowoczesnej i PO. Osoby, które nie wzięłyby udziału w hipotetycznych wyborach parlamentarnych, są pod tym względem podzielone.

TABELA 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru*	87	11	3
PO	74	19	7
PiS (wraz z SP i PR)	64	31	6
Kukiz'15	64	28	8
Niezamierzający głosować	48	42	10

* Uwaga, mała liczebność zwolenników tej partii w próbie

Warto zauważyć, że o ile badani, którzy w ogóle nie akceptują przyjmowania przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, konsekwentnie niemal powszechnie nie zgadzają się na udzielanie azylu migrantom z Bliskiego Wschodu i Afryki, o tyle prawie połowa z nich uważa, że nasz kraj powinien przyjąć uchodźców z Ukrainy. Z drugiej strony niemal dwie piąte ogólnie aprobujących przyjmowanie przez Polskę azylantów nie zgadza się na relokację do naszego kraju uchodźców, którzy przybyli do UE z Bliskiego Wschodu i Afryki.

TABELA 5

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	58	37	5
Nie	2	97	1
Trudno powiedzieć	7	48	45

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	86	10	4
Nie	48	45	7
Trudno powiedzieć	60	2	38

Opinie Polaków na ten temat zestawiliśmy z deklaracjami Czechów i Słowaków². Z porównania wynika, że są oni bardziej krytyczni wobec przyjmowania uchodźców niż Polacy. Uwidacznia się to nie tylko w ogólnym nastawieniu, ale także stosunku do relokowania do ich krajów azylantów z Bliskiego Wschodu i Afryki. Podobnie jak w przypadku Polaków, presja sankcji unijnych nie ma istotnego wpływu na zmianę dominującej opinii. Najbardziej jednak wyróżnia Polaków nastawienie do uchodźców z Ukrainy. O ile w Polsce jest ono na ogół przychylne, o tyle u naszych południowych sąsiadów przeważa przekonanie, że nie powinno się ich przyjmować.

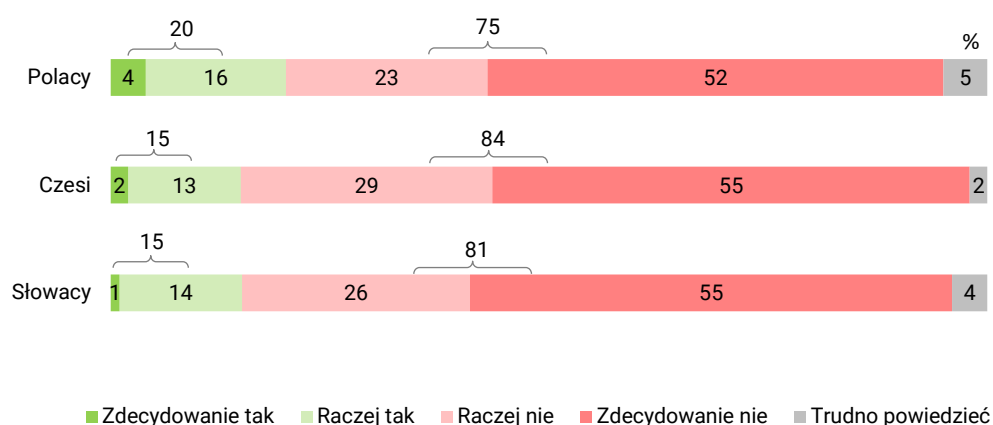
CBOS

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska /Czechy, Słowacja/ powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?

CBOS

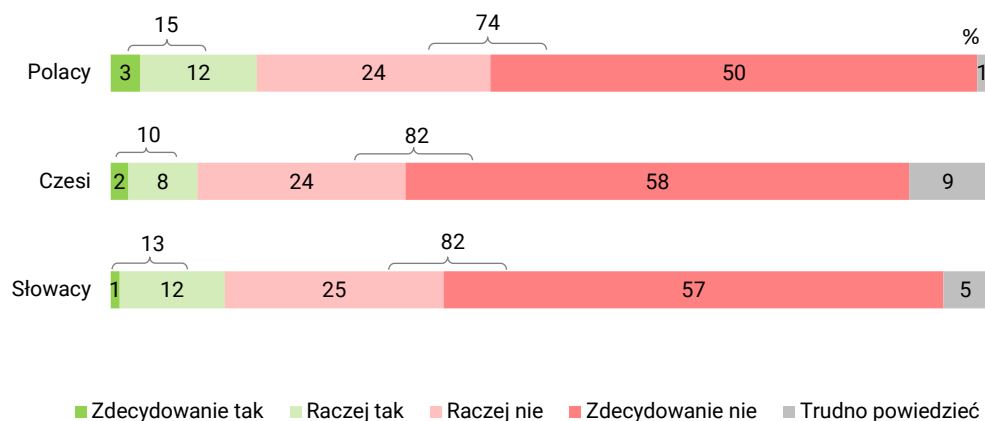
RYS. 6. Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska /Czechy, Słowacja/ powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?

² Sondaż w Czechach (CVVM) realizowano w dniach 9–19 października 2017 roku (N=934), a na Słowacji (FOCUS) – w dniach 4–11 października 2017 roku (N=1003).

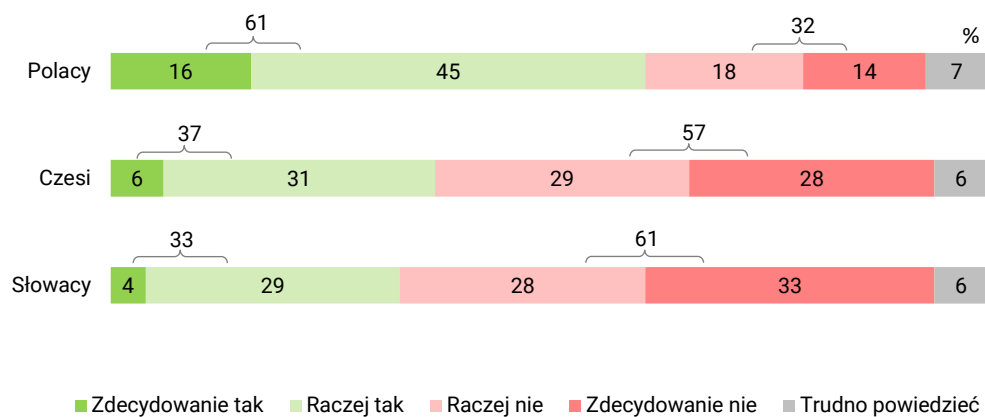
CBOS

RYS. 7. Jeżeli Polsce /Czechom, Słowacji/ groziłaby utrata pieniędzy z funduszy unijnych, to czy powinna przyjąć uchodźców z krajów muzułmańskich?

CBOS

RYS. 8. W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska /Czechy, Słowacja/ powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?

Polacy są na ogół przeciwni przyjmowaniu przez Polskę uchodźców, zwłaszcza z Bliskiego Wschodu i Afryki. Poziom niechęci jest obecnie jednym z najwyższych, odkąd monitorujemy tę kwestię. Zupełnie inny jest jednak stosunek do obywateli Ukrainy uciekających z terenów objętych konfliktem zbrojnym, których przyjmowanie aprobuje przeważająca część badanych, a skala tej aprobaty w ostatnim czasie jeszcze się zwiększyła. Nasi południowi sąsiedzi – Czesi i Słowacy – są w kwestii przyjmowania uchodźców bardziej krytyczni niż Polacy i, co stanowi zasadniczą różnicę, na ogół niechętni przyjmowaniu obywateli Ukrainy.

Opracował

Michał Feliksiak